

Kulturministeriets tidsskriftstøtte 1988 og 1989

Rapport fra Kulturministeriets tidsskriftstøtteudvalg

Indledning

Den 30. november 1988 udsendte Kulturministeriet en pressemeddelelse, hvoraf det fremgik, at kulturministeren havde besluttet at gennemføre en forsøgsordning med støtte til produktion af almenkulturelle tidsskrifter. Forsøgsordningen skal løbe i en periode af 3 år, d.v.s. 1988-1990.

Kulturministeriet stiller 1,75 mio kr. af tipsmidlerne til rådighed for forsøgsordningen, hvorved den hidtidige støtte fra tipsbevillingen til tidsskrifter, som hidtil har været administreret af departementets forskellige sagskontorer er blevet forøget med 1 mio kr.

Den nye tidsskriftstøtteordning skal ses i sammenhæng med det initiativ, som "Den litterære Institution USS" har taget, hvorved der bl.a. er gennemført en statistisk undersøgelse af danske kulturtidsskrifters vilkår i dag. Med i billedet hører også, at Det kongelige Bibliotek og Danmarks Biblioteksforening i fællesskab har udarbejdet en katalog over aktuelle danske kulturtidsskrifter.

Kulturministeriets motivering for etablering af støtteordningen blev angivet til følgende:

"Det enkelte kulturtidsskrift har som regel ikke stort oplag eller imponerende udbredelse, men tilsammen dækker de almenkulturelle tidsskrifter nok alligevel kvantitativt set et relativt stort område. Hvad angår alsidighed og indhold dækker de menneskelivet hele spektret rundt. Tidsskrifternes lidenhed i det samlede kulturbillede er omvendt proportional med deres betydning for det selvsamme kulturbillede. Kulturtidsskrifterne er det sted, hvorfra fornyelsen og de nye tanker hentes - kulturtidsskrifterne er vores livline til den kulturelle udvikling."

Til fordeling af den bevilgede støtte nedsatte Kulturministeriet et tidsskriftudvalg bestående af 5 medlemmer. 2 medlemmer skulle udpeges af Den Lit-

terære Institution, 1 medlem udpeges af Det kongelige Bibliotek, 1 af Nationalmuseet og endelig skulle direktøren for Statens Museum for Kunst være medlem.

Støtten skulle gå til forbedring af produktionen af danske almenkulturelle tidsskrifter. Desuden skal der ved tidsskriftudvalgets foranstaltning udgives en årlig markedsfortegnelse over kulturtidsskrifterne til brug for en bedre markedsføring af disse.

Administrationen af tidsskriftstøtteordningen blev af Kulturministeriet henlagt til Bibliotekstilsynet, som stiller sekretariatsmæssig bistand til rådighed.

Udvalgets beskikkelse og mødevirksomhed

Ved brev af 1. februar 1989 fra Kulturministeriet blev følgende personer beskikket til medlem af tidsskriftudvalget:

Forfatter Poul Borum
Den litterære Institution

Rigsantikvar Olaf Olsen
Nationalmuseet

Direktør Flemming Ettrup
Danmarks Biblioteksforening

Direktør Villads Villadsen
Statens Museum for Kunst

Overbibliotekar Erland Kolding Nielsen
Det Kongelige Bibliotek

Kontorchef Jes Petersen, Bibliotekstilsynet har været udvalgets sekretær indtil juli 1989, hvorefter bibliotekskonsulent John Jensen har overtaget hvervet.

Udvalget har i alt holdt 4 ordinære møder i perioden marts-juni 1989 og har her først og fremmest fastlagt fordelingskriterierne for tidsskriftstøtten samt foretaget fordeling af bevillingen for 1988 og 1989. Udover de ordinære udvalgsmøder har der været afholdt mindre sekretariatsmøder med enkelte udvalgsmedlemmer. Disse har drejet sig om møder med ansøgere, opklaring af ansøgninger, anker, "hængepartier" etc.

Fordelingskriterier

En af de første opgaver som tidsskriftudvalget skulle løse var at opstille de fordelingskriterier, hvorefter man ville fordele tilskuddet. Det store problem

er her at definere begrebet almenkulturelle tidsskrifter. Ud fra en indholdsmæssig betragtning kan man skelne mellem kunstdidsskrifter og kulturtidsskrifter. Kunstdidsskrifter omfatter tidsskrifter med hovedvægten lagt på et eller flere af kunstarternes områder - litteratur, film, musik, billedkunst, arkitektur m.v. - hvadenten tidsskrifterne beskæftiger sig med præsentation af de enkelte kunstarter, deres problemkomplekser eller formidling til publikum. Kulturtidsskrifter kan defineres som tidsskrifter, der bidrager til orientering og debat i offentligheden om samfundsmæssige, filosofiske, religiøse, historiske og øvrige kulturelle forhold.

Ud fra denne brede definition af begrebet almen kulturelle tidsskrifter sammenholdt med de modtagne ansøgere om støtte har udvalget konstateret:

1. at det ikke er muligt at fastlægge helt klare kriterier, ud fra hvilke det straks kan afgøres, om et tidsskrift har et indhold, der tilsiger om det kan støttes eller ej,
2. at udover tidsskrifttypekriteriet er kvalitetskriteriet afgørelse. Falder et tidsskrift nok så klart indenfor typekriteriet, må udvalget kunne afvise det af kvalitetsmæssige grunde.

Ud fra ovenstående opstillede udvalget følgende støttekriterier:

"Støtte kan ydes til tidsskrifter, som har et klart almenkulturelt sigte og som er alment tilgængelige. Med almenkulturelt sigte menes tidsskrifter om brede kulturelle emner som litteratur, billedkunst, historie, arkitektur o.lign.

Tilskud ydes ikke til deciderede medlemsblade for foreninger, politiske partier o.lign., tidsskrifter om hobby- og amatørvirksomhed, tidsskrifter om specifikke, afgrænsede emner (både populære og videnskabelige), tredjeverdenstidsskrifter, tidsskrifter om græsrodsbevægelser samt enkeltprojekter (éngangstidsskrifter).

Der ydes normalt ikke støtte til videnskabelige tidsskrifter, der kan modtage støtte fra Statens Humanistiske Forskningsråd.

Tilskud ydes desuden ikke til tidsskrifter om film og musik, pædagogik og undervisning, idet disse kan støttes af henholdsvis Filminstituttet, Statens Musikråd og Undervisningsministeriet.

Endelig ydes ikke støtte til indvandretidsskrifter, idet disse kan støttes af Kulturministeriets indvandrerbevilling.

Fordeling af tidsskriftsstøtte for 1988

Fordeling af støtten for 1988 havde ikke de bedste betingelser. Fordelingsudvalget blev først nedsat i februar 1989, og opslaget i dagspressen om støtte-

ordningen for 1988 blev først bragt i december 1988. Opslaget havde ikke været helt entydigt, hvorfor mange ansøgere havde ansøgt om støtte for 1989. Udvalget besluttede derfor i første omgang at behandle alle modtagne ansøgninger som ansøgninger for 1988. Senere kunne en del ansøgninger dog med sikkerhed overføres til 1989-bevillingen.

Som følge af nyordningens sene ikrafttræden var der en del ansøgere, som af Kulturministeriet havde fået udbetalt á conto beløb for 1988. Der var endvidere en del ansøgere, som havde modtaget tidsskriftstøtte fra Kulturministeriet i 1987, som faldt udenfor fordelingsudvalgets støttekriterier fra 1988 og fremefter. De atypiske forhold for støtteordningen medførte dog, at fordelingsudvalget besluttede at yde støtte til ovenanførte ansøgere for 1988.

Der var indkommet i alt 227 ansøgninger vedr. 1988-bevillingen. 35 ansøgninger overførtes til 1989-bevillingen. 63 tidsskriftet fik støtte, medens 129 fik afslag. I bilag 1 findes en oversigt over samtlige 227 tidsskrifter, samt en fordeling over henholdsvis tilsagn/afslag.

De 63 tidsskrifter, som modtog støtte for 1988 modtog i alt 1.533.700 kr. Det gennemsnitlige støttebeløb var 24.344 kr., med udsving fra 8.000 kr. til 80.000 kr. Tilskuddene fordelte sig således:

<u>Støttebeløb kr.</u>	<u>Antal tidsskrifter</u>
8.000	1
10.000	19
15.000	7
20.000	8
25.000	7
30.000	9
35.000	1
40.000	2
40.700	1
50.000	4
60.000	2
70.000	1
80.000	1
<u>1.533.700</u>	<u>63</u>

Fordeling af tidsskriftstøtte for 1989

Til brug for ansøgninger til tidsskriftstøtte for 1989 havde udvalget udarbejdet et ensartet udformet ansøgningsmateriale, der kan give fuldt overblik

over økonomiforhold, tilskudsbehov, målsætning m.v., således at arbejdet med bevillingen kunne gøres mere fornuftigt og målrettet. Ansøgningskema findes som bilag 3. Opslaget i dagspressen om 1989-bevillingen, som blev bragt i de landsdækkende dagblade den 14. maj 1989, gav ligeledes bedre information om støtteordningen.

Der indkom ialt 158 ansøgninger vedr. 1989-bevillingen, incl. de 35 som var blevet overført fra 1988. 68 tidsskrifter fik udbetalt støtte, medens 89 fik afslag og 1 ansøgning er uafgjort. I bilag 2 findes en oversigt over samtlige 158 tidsskrifter samt en fordeling over henholdsvis tilsagn/afslag. De 68 tidsskrifter, som modtog støtte for 1989, modtog i alt 1.670.000 kr. Det gennemsnitlige støttebeløb var 24.559 kr. Udvalget havde fastslået som norm, at minimumstilskud er 10.000 kr. og maximum 60.000 kr. Af helt ekstraordinære grunde er dette princip fraveget i et enkelt tilfælde, hvor et tidsskrift har modtaget 120.000 kr. i støtte. Tilskuddene fordelte sig således:

<u>Støttebeløb kr.</u>	<u>Antal tidsskrifter</u>
10.000	23
15.000	6
20.000	9
25.000	6
30.000	12
40.000	4
50.000	4
60.000	3
<u>120.000</u>	<u>1</u>
<u>1.670.000</u>	<u>68</u>

Foreløbig konklusion

På grundlag af de erfaringer, som tidsskriftstøtteudvalget har gjort under forsøgsordningens to første år, vil udvalget allerede nu uden at foregribe den endelige konklusion, der må følge efter de tre forsøgsår, pege på nogle generelle forhold, som bør tages under overvejelse inden forsøgets ophør i 1990:

Støttebehov - hvilke tidsskrifttyper?

De tidsskrifter, udvalget har støttet, kan opdeles i fire typer, som har helt forskellig økonomi og derfor helt forskellige støttebehov:

- Tidsskrifter udgivet af offentlige og halvoffentlige institutioner: disse har ofte relativt stor udbredelse og relativt sikret økonomi, hvorfor støtte sædvanligvis får karakter af underskudsdekning.
- Tidsskrifter udgivet af private institutioner, foreninger o.lign.: denne type har en nogenlunde konstant udbredelse og en relativ sikker økonomi, hvorfor støtten svinger mellem underskudsdekning og kvalitetsfastholdelse, sædvanligvis af symbolsk karakter.
- Tidsskrifter udgivet af forlag: denne type fremlægger budget og regnskab af en helt anden og uigennemskuelig karakter, og der budgetteres ofte med meget store underskud, der kun delvis kan dækkes, således at støtten primært bidrager til en kvalitetsfastholdelse.
- Tidsskrifter udgivet af enkeltpersoner: disse har oftest ringe udbredelse og en elendig økonomi, men de beløb, der er behov for, er relativt små.

Støtteordningens virkninger

Udvalget har endnu ikke haft mulighed for at konstatere, hvorledes støtte-midlerne er blevet anvendt. I enkelte tilfælde har man glædeligvis kunnet konstatere, at støtten er gået til udvidelse og forbedring af tidsskriftet.

Med tildeling af 1989-midlerne har udvalget stillet krav om revisionsgodkendt regnskabsindberetning, hvorfor der herigennem kan fås et kildemateriale til kontrol af støttens anvendelse og virkning.

Rådgivning og vejledning

Udvalget har konstateret, at i alt for mange tidsskrifter i alle ovennævnte fire typer har for dyr og for dårlig en produktion og langt ringere udbredelse, end de fortjener. Støtte til produktion og udbredelse af kulturtidsskrifterne bør ikke blot være af økonomisk karakter, men i lige så høj grad i form af rådgivning og vejledning fra et egentligt tidsskriftsekretariat.

Problemkatalog

Ud over ovennævnte generelle forhold har tidsskriftstøtteudvalget konstateret følgende mere konkrete og detaljerede problemområder, som bør tages op med henblik på at forbedre kulturtidsskrifternes vilkår:

- Distributionskanalerne - hvordan kan målgrupperne nås?

- De forelagte økonomikalkuler er ofte meget dårlige.
- Urealistisk forhold mellem udgifter og indtægter. Abonnementspriserne ofte for lave.
- Forventning om "automatisk" støtte må undgås.
- Det er et problem i relation til de almenkulturelle tidsskrifter og deres forventning om støtte, at tidsskrifter på teater-, og musikområdet gennemgående får større støttebeløb.
- Mulighederne for at udbrede kendskabet til kulturtidsskrifterne bør undersøges.
- Ved en evt. udvidelse af støtteordningen bør der rejses en principiel drøftelse om, hvorvidt en forøget støtte bør tilgodese flere tidsskrifter, eller om der bør ydes større støtte til de enkelte.

Anker

Udvalget har kun modtaget ganske få anker fra ansøgerne vedr. de trufne afgørelser.